

Vergaderjaar 2007–2008

27 858

Gewasbeschermingsbeleid

Nr. 69

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 juni 2008

Op 7 mei 2008 heb ik u een brief gestuurd over de door RIVM, Alterra en Ctgb (College toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden) ontwikkelde nieuwe beoordelingsmethodiek voor persistentie. In die brief heb ik toegelicht dat ik er voor heb gekozen de nieuwe methodiek nu niet in Nederland in de toelatingsbeoordeling in te voeren. Gezien de wens tot het realiseren van een gelijk speelveld tussen de EU-lidstaten, streef ik naar de Europese harmonisatie van beoordelingsmethodieken. Nederland wil daarbij een trendsettende rol spelen en daarom heb ik besloten de nieuwe methodiek daar in te brengen. De Europese plannen voor actualisering van de bestaande Europese beoordelingsmethodiek voor persistentie boden daarvoor een goede gelegenheid.

In de briefing over de Europese Verordening gewasbeschermingsmiddelen van 13 mei jl. heeft u procedurele vragen gesteld over mijn brief van 7 mei. Die vragen heeft de minister van LNV mede namens mij op 15 mei beantwoord. Op 15 mei heeft de vaste commissie van LNV mij een nieuwe brief gestuurd met de vraag om een inhoudelijke brief over de nieuwe beoordelingsmethode voor persistentie van gewasbeschermingsmiddelen. Middels deze brief wil ik u mede namens de minister van LNV informeren over de inhoudelijke aspecten van de ontwikkelde beslisboom en daarbij onder meer ingaan op de aanleiding, achterliggende bescherm-doelen en totstandkoming van de beslisboom.

Aanleiding voor ontwikkeling nieuwe beslisboom

In 2004 is vanuit de ministeries van LNV en VROM opdracht gegeven aan een werkgroep van RIVM, CTB (College voor de Toelating van Bestrijdingsmiddelen) en Alterra om een nieuwe beoordelingsmethodiek voor persistentie te ontwikkelen. Aanleiding voor het geven van deze opdracht was een uitspraak van het College van Beroep voor het Bedrijfsleven waarin een onderdeel van de sinds begin jaren negentig gehanteerde beoordelingsnorm voor persistentie in strijd met de Europese gewas-

beschermingsrichtlijn (RL91/414/EEG) werd verklaard. Belangrijke voorwaarden in de opdracht waren dat de te ontwikkelen methode bruikbaar moest zijn om de Europese beoordeling voor persistentie verder te harmoniseren en dat de methode geen strijdigheid zou opleveren met het nationale bodemkwaliteitsbeleid.

Beschermdoelen

Basis voor het opzetten van een beoordelingsmethode is een duidelijk beeld van de beschermdoelen. Daarbij is het onderscheid tussen korte en lange termijn beschermdoelen belangrijk. Het toelatingscriterium persistentie in de bodem is er voor bedoeld om veilig te stellen dat er geen ongewenste effecten op langere termijn optreden. Daarbij moet rekening worden gehouden met de soms beoogde grote korte termijn effecten. Het gebruik van grondontsmettingsmiddelen is er bijvoorbeeld juist op gericht een groot deel van het leven in de bodem te doden.

Voor wat betreft de basisbescherming is aangesloten bij het Europese toelatingsbeleid, waarin de functie van de bodem als drager van landbouwgewassen wordt beschermd. Naast dit beschermdoel voor de korte termijn zijn voor de langere termijn beschermdoelen geformuleerd. Daarvoor waren geen Europese doelen beschikbaar. Voor het formuleren van die doelen is aansluiting gezocht met de beschermdoelen achter het nationale bodemkwaliteitsbeleid en het in de jaren 90 van de vorige eeuw geformuleerde nationale toelatingsbeleid voor persistentie in de bodem. Als doel is gesteld dat twee jaar na de toepassing van het te beoordelen middel de bodem weer alle functies kan vervullen die voor landbouwkundig gebruik nodig zijn. Hiermee wordt beoogd dat het gewasbeschermingsmiddel de landbouwkundige functies van de bodem niet meer dan twee jaar belemmert. Als hoogste beschermdoel is gesteld dat maximaal zeven jaar na de laatste toepassing van het te beoordelen middel ook de ecologische functies van de bodem weer geheel zijn hersteld. Hiermee wordt beoogd dat grond binnen een termijn van maximaal zeven jaar na landbouwkundig gebruik weer geschikt is voor natuurfuncties. Dit is een voor Nederland gangbare termijn voor een niet ongebruikelijke functieverandering in grondgebruik.

Uitwerking beoordelingsmethodiek

Met bovengenoemde beschermdoelen als leidraad is een beoordelingsmethodiek uitgewerkt. Kern daarvan is dat een getrapte risicobenadering wordt gevolgd in plaats van cut-off criteria. Belangrijk onderwerp binnen de nieuwe methodiek is de vraag wanneer er bij stoffen met een hoge persistentie aanvullend onderzoek moet worden gevraagd. Daarbij is een afweging aan de orde tussen enerzijds de te maken kosten voor onderzoek en anderzijds de behoefte aan kennis om te beoordelen of de toepassing veilig is. Het hoogste beschermdoel hoeft daarom alleen te worden getoetst wanneer de halfwaardetijd voor afbraak van de stof in de bodem groter is dan 180 dagen. Andere onderwerpen waren de bodemtemperatuur waarvoor bij de beoordeling van persistentie in Nederland rekening wordt gehouden en de afweging of de concentratie in het poriewater dan wel het totaalgehalte in de bodem het meest bepalend is. Voor deze keuzes is op wetenschappelijke gronden een voorstel gedaan in de ontwikkelde beoordelingsmethodiek.

Procedure totstandkoming voorstel beoordelingsmethodiek

Zoals ik in mijn brief van 7 mei heb aangegeven is het in 2006 ontwikkelde voorstel voor een beoordelingsmethodiek in een vervolgonderzoek nader beoordeeld. Dit vervolgonderzoek is in 2008 afgerond. Het heeft geleid tot een bijstelling op enkele punten van het oorspronkelijke voorstel. Verte-

genwoordigers van de gewasbeschermingsmiddelenindustrie zijn nauw betrokken geweest bij dit vervolgonderzoek. Toen bleek dat Europa aan een actualisering van haar technische richtsnoer voor persistentie begon, hebben zij met instemming gereageerd op het voornemen vooralsnog af te zien van invoering van de methodiek in Nederland en de ontwikkelde beoordelingsmethodiek in Europees verband als voorstel in te brengen.

Vergelijking met bestaande nationale en Europese beoordelingsmethodiek

De nieuwe beoordelingsmethodiek wijkt op de volgende punten af van de bestaande beoordelingsmethodiek op nationaal en Europees niveau. Ten opzichte van de tot 2004 in Nederland gehanteerde beoordeling is een belangrijk verschil dat geen persistentiebovengrens meer wordt gehanteerd. De cut-off waarde voor persistentie was een halfwaardetijd van 180 dagen. Stoffen met een langere halfwaardetijd waren niet toelaatbaar. Basis voor deze norm was het voorzorgprincipe. De nu voorgestelde benadering is een risicobenadering, waarbij voor stoffen met een hoge persistentie de mogelijkheid wordt geboden om aan te tonen dat de eerder beschreven beschermdoelen worden gerespecteerd. Ten opzichte van de Europese beoordelingsmethodiek is een belangrijk verschil dat de beschermdoelen veel duidelijker zijn benoemd. Daarmee wordt het inzichtelijker op welke wijze het voor de toelating ingediende onderzoek moet worden beoordeeld.

Een belangrijk verschil is daarnaast dat het bestaande Europese richtsnoer op een aantal punten verouderd is en in de voorgestelde beoordelingsmethodiek de meest recente wetenschappelijke kennis is verwerkt. Voor de Commissie was dit overigens ook de reden om een herziening van haar richtsnoer te starten.

Gevolgen voor de landbouw

De vaste commissie voor LNV heeft vragen gesteld over de gevolgen voor de Nederlandse landbouw. Vastgesteld kan worden dat de voorgestelde methodiek voor de zeer persistente stoffen meer mogelijkheden voor toelating biedt dan de tot 2004 in Nederland gehanteerde beoordeling. Ten opzichte van de sinds 2004 in Nederland gehanteerde benadering wordt geen grote wijziging verwacht. Dat hangt samen met de keuze om voor de beschermdoelen van de nieuwe methodiek aan te sluiten bij het bestaande toelatingsbeleid. Daarin is rekening gehouden met het nationale bodemkwaliteitsbeleid. Een vergelijking van de voorgestelde methodiek met de bestaande Europese beoordelingsmethodiek is niet goed te maken. Dat komt omdat het Europese stelsel, zonder een duidelijke norm, niet te vergelijken valt met een stelsel waarin de norm wel is uitgewerkt. Eerder is al vastgesteld dat bij een Europees stelsel zonder duidelijke norm de lidstaten ieder een eigen werkwijze ontwikkelen.

Ik vertrouw er op u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd.

De minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
J. M. Cramer